МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

Затверджено
На засіданні кафедри міжнародних економічних відносин
факультету міжнародних відносин
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 17 від 26.06.2024 р.)
Завідувач кафедри проф. Ігор ГРАБИНСЬКИЙ

Силабус з навчальної дисципліни «Економічний розвиток сучасних цивілізацій», що викладається для студентів факультету міжнародних відносин в межах ОП «Міжнародний менеджмент» та ОП «Міжнародні фінанси» зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

Львів - 2024

Силабус курсу

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ЦИВІЛІЗАЦІЙ

Назва курсу	Економічний розвиток сучасних цивілізацій
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців, 19, кафедра міжнародних економічних відносин, кім. 305
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет міжнародних відносин, кафедра міжнародних економічних відносин
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	29 «Міжнародні відносини»; 292 «Міжнародні економічні відносини»
Викладач (-і)	Проф. Писаренко Світлана Марківна, доктор географічних наук, професор кафедри міжнародних економічних відносин
Контактна інформація викладача (-ів)	ел. пошта: svitlana.pysarenko@lnu.edu.ua тел. (032)239-47-81
Консультації по курсу відбуваються	Вівторок 14.00 – 15.30 (кафедра міжнародних економічних відносин, вул. Січових Стрільців, 19)
Сторінка дисципліни	https://intrel.lnu.edu.ua/course/ekonomichnyj-rozvytok-suchasnyh-tsyvilizatsij
Інформація про курс	Курс «Економічний розвиток сучасних цивілізацій» є нормативною дисципліною ОП Міжнародний менеджмент та Міжнародні фінанси спеціальності «Міжнародні економічні відносини», яка викладається в першому семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною системою ECTS)
Коротка анотація курсу	У курсі розглядаються особливості економічного розвитку у XXI ст., які полягають у цивілізаційному характері проблем, що постали перед людством, у всеохоплюючому,планетарному масштабу завдань. Досліджуються цивілізаційні виміри економічного розвитку, його глобальні тенденції та закономірності. Вивчаються джерела і ресурси цивілізаційного розвитку, як у цілому, так і в окремих підсистемах світового господарства. Аналізуються різні концепції і теорії економічного розвитку,які вже знайшли практичне застосування в різних економічних системах світової економіки,або формуються під впливом світових технологічних трансформацій. Вивчаються також соціально – економічні механізми,які забезпечують економічне зростання національних економік за умов збереження економічної

	рівноваги. Результатом розвитку світової економіки повинна стати більш гнучка і ефективна її структура , яка відповідатиме науково – технічним,економічним і соціальним досягненням XXIст. Економіка розвитку розглядається як ядро економічного розвитку сучасних цивілізацій. Вона синтезує сучасне економічне знання, наближає його до господарської практики. Висвітлюються тенденції економічного розвитку сучасних цивілізацій,розглядаються економічні,політичні,культурні умови, необхідні для швидкої структурної трансформації різних суспільств з метою забезпечення їх ефективного соціально – економічного розвитку.
Мета та цілі курсу	Дослідження економічного розвитку як ядра розвитку сучасних цивілізацій, вивчення економічних проблем розвитку, що постали перед людством, їх сутності та всеохоплюючого, планетарного характеру. Визначення особливостей тенденцій розвитку сучасних цивілізацій на основі існуючих теорій, джерел, моделей та факторів економічного зростання,розкриття його типів, динаміки,міжнародних стратегій. Вивчення відмінностей окремих країн, регіонів відносно можливостей забезпечення їх сталого економічного зростання на основі вивчення спрямованості економічного розвитку, його динаміки у широкому (включаючи аналіз соціальних систем) і вузькому (власне економічна складова) розумінні.
Література для вивчення дисципліни	**Література:** 1. Bryan Cheang, Tom G. Palmer. Institutions and Economic Development: Markets, Ideas, and Bottom-Up Change - Springer Nature, 2023 р. - 202 стор. 2. МаєрД.М.,РаухД.Е.,Філіпенко А.С.Основні проблеми економічного розвитку/пер.з анг.-К.,2003 3. ФіліпенкоА.С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку.-К.,2002 4. Наїр Ч. Держава сталого розвитку. Майбутнє урядування, економіки та суспільства. Київ: Наш формат, 2020. 280 с 5. Бажал Ю.М. Економічний розвиток і державна політика.-К.,2001 6. Економіка знань та її перспективи для України. Наукова доповідь /за ред. Гейца В.М.-К.,2005 7. Хантінгтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах. Київ: Наш формат, 2019. 448 с 8. ЧухноП.М.Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України.-К.,2003 9. Рогач О.І.Міжнародні інвестиції:теорія та практика бізнесу у транснаціональних корпораціях.-К.,2005 10. Рут Ф., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції.-К.,2005 11. Саттон Р. І. Криза зростання. Як не погоджуватися на маленькі результати в бізнесі. Київ: Наш формат, 2020. 416 с. 12. Багров Н.В. Региональная геополитика устойчивого развития.-

	К.,2002 13. Гендерні стратегії сталого розвитку України.-К.,204 14. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку/Пер.з анг.-К.,2005 15. Осауленко О.Г.Моделювання сталого розвитку соціально – економічних систем.-К.,2001 16. Основи стійкого розвитку. Навчальний посібник. За ред. Мельника Л.Г. – Суми,2005 17. Проблеми сталого розвитку України-К.,2001 18. Ілляшенко С.М.Управління інноваційним розвитком.-Суми,2003 19. Коуз Р. Фирма, рынок и право/Пер. с анг.-Н.Й,1991 20. Аслунд А. Розбудова капіталізму /Пер.с анг.-К.,2001 21. Гальчинський А.С. Суперечночті реформу контексті цивілізаційного процессу.- К.,2001 22. Геєць В.М. Нестабільність та економічне зростання.-К.,2000 23. Жаліло Я.А. Економічне зростання держави:теорія, методологія, практика – К.,2003 24. Кейнс Дж. Избранные произведения / Пер.с анг. - К.,1993 25. Крючкова І.В. Структурні чинники розвитку економіки України.-К.,2004 26. Манкін Н.Г. Макроекономіка / Пер.з анг.- К.:Основи,2000 27. Сприяння сталому економічному зростанню в Україні / Пер.з анг.- К.,2001
Тривалість курсу	1 семестр
Обсяг курсу	Загальний обсяг – 90 год. ,з них 32 аудиторних, 58 – самостійної роботи
Очікувані результати	**Загальні компетенції** ЗК 2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями ЗК 3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК 5 Здатність проведення досліджень на відповідному рівні **Спеціальні (фахові) компетентності** ФК2 Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі. ФК7 Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини **Програмні результати навчання** ПРН7 Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

<table>
<tr><td></td><td>ПРН10 Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.
ПРН 12. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів</td></tr>
<tr><td>Ключові слова</td><td>Економічні цивілізації, цивілізаційний розвиток, економічний розвиток</td></tr>
<tr><td>Формат курсу</td><td>Очний</td></tr>
<tr><td>Теми</td><td>Див. схему курсу</td></tr>
<tr><td>Підсумковий контроль, форма</td><td>Іспит – 1 семестр</td></tr>
<tr><td>Пререквізити</td><td>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Світова економіка»</td></tr>
<tr><td>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу</td><td>Лекції
Презентації
Групові проекти
Проектно-орієнтоване навчання
Дискусії</td></tr>
<tr><td>Необхідне обладнання</td><td>Мультимедійний проектор, 2019р., ноутбук Asus– 2019р., настінна дошка
Smartbox 600, проекційний екран; intel ® Pentium Impression, CPU IntelCore I3 (14 шт.), операційні системи: Windows 10.</td></tr>
<tr><td>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</td><td>Підсумкова оцінка за семестр є сумою оцінок, отриманих здобувачем вищої освіти за поточне оцінювання на семінарських заняттях, оцінки за підсумковий модульний контроль, оцінок за СРС та ІНДР та екзамені. Екзаменаційна оцінка є результатом письмового виконання завдань екзаменаційного білету (максимальна екзаменаційна оцінка становить 50 балів). Загальна підсумкова оцінка становить 100 балів.
<table>
<tr><th>Види робіт.
Критерії оцінювання знань студентів</th><th>Бали рейтингу</th><th>Максимальна кіл-сть балів</th></tr>
<tr><td colspan="3">1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях</td></tr>
<tr><td>Критерії оцінювання</td><td colspan="2">5 балів</td></tr>
<tr><td>студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу.</td><td>5</td><td></td></tr>
</table></td></tr>
</table>

	Правильно вирішив усі тестові завдання.	
	студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	**4**
	студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.	**3**
	студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість тестових завдань.	**2**
	студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.	**1**
	студент не готовий до заняття.	**0**
	2. Самостійна робота студентів (СРС)	
	Критерії оцінювання	
	Самостійна робота (тестування за результатами виконаних самостійних робіт). Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому семестровому контролі (виконанні залікового модулю, на іспиті).	**5**
	3. Індивідуальна робота студентів (ІНДР)	
	Критерії оцінювання	**5 балів**
	▪ робота виконана та захищена згідно з графіком, з поясненнями та висновками і в повному обсязі	**5**
	▪ робота захищена, але виконана частково, з порушенням термінів або вимог	**4-3**
	▪ робота не захищена та виконана частково, з порушенням термінів або вимог	**2-1**
	▪ робота не виконана або не зарахована.	**0**
	4. Модульний контроль	
	Критерії оцінювання	**5 балів**
	Перший рівень – завдання із вибором відповіді – це теоретичні тестові питання, що мають варіанти відповідей, з яких одна є правильною ***(максимально 2 бали)***. **Другий рівень –** тестові завдання із вибором відповіді, з яких тільки одна є правильною підвищеного рівня складності	**5**

(максимально 1,5 балів). **Третій рівень** – теоретичні питання з повним обґрунтуванням і поясненням, з розширеним викладом матеріалу ***(максимально 1,5 бали)*** ***(можливе також проведення підсумкового тестування)***	
5. Екзамен	**50**
Семестровий екзамен, як форма підсумкового контролю, є обов'язковим для всіх студентів. Екзаменаційний білет містить завдання 3-ьох рівнів складності. **Перший рівень** – завдання із вибором відповіді – це теоретичні питання, що мають по чотири варіанти відповідей, з яких одна є правильною (максимально 20 балів). **Другий рівень** – тестові завдання підвищеного рівня складності із вибором відповіді, з яких тільки одна є правильною (максимально 15 балів). **Третій рівень** – розширений виклад відповіді на питання (максимально 20,0 балів) Результат екзамену залежить від загальної кількості набраних балів. Оцінка одержана на екзамені є остаточною. Результат екзамену залежить від загальної кількості набраних балів.	

Поточний та модульний контроль				**Екзамен**	**РАЗОМ – 100 балів**
Семінарські заняття (35 балів)	**Індивідуальна робота студента (ІНДР) (5 балів)**	**Самостійна робота студентів (5 балів)**	**Модульний контроль (5 балів)**		
50 балів				***50 балів***	
100 балів					

Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на семінарських заняттях (поточне тестування), заліковому модулі, захисті ІНДР та перевірки СРС. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність здобувача вищої освіти під час аудиторного заняття; недопустимість пропусків; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Модульний контроль проходитиме у формі тестування на університетській платформі MOODLE / у додатку Micosoft Forms

Письмові роботи: Протягом семестру студенти повинні виконати кілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу)

Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення

	ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахуванння викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. **Відвідання** занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні зайняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література**. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів**. Враховуються бали набрані па поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття: недопустимість пропусків та запізнень на заняття: користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат: несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку чи екзамену	1.Вид цивілізації на основі циклічного характеру розвитку 2. Внутрішні фактори, які зумовлюють економічні цикли, 3.Визначення економічного розвитку,його основні складові 4.Визначення і структура цивілізаційного економічного дискурсу спирається 5.Сутність і структура стратегії стратегії експортної орієнтації промисловості та сільського господарства 6.Визначеннят філософсько-антропологічної парадигми,основи її формування 7.Типи цивілізацій за домінуючими економічними ознаками 8.Наслідки впровадження імпортозамінної стратегії в країнах, які її використовують 9.Структура цивілізаційної парадигми 10.Основні школи сучасного цивілізаційного аналізу 11.Структура сучасної цивілізації за чисельністю населення 12.Сутність,характеристика і значення економічних циклів 13.Характеристика соціально – економічного розвитку з відносно меншими ресурсами і отриманнмя відносно більшого результату 14.Школи сучасного цивілізаційного аналізу 15.Передумови і особливості відмежованого розвитку спирається 16.Характеристика чинників, які викликають щоки пропозиції пов’язані

	17.Функціональна структура культурно – матеріалістичної концепції 18. Основні індикатори фаз економічного циклу, їх характеристикка 19.Характеристика структури і особливостей функціонування синергітичні економічниї систем 20.Структура і характеристика парадигмальної основи розвитку країн, що розвиваються
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу..

Схема курсу

Тиж.	**Тема, план, короткі тези**	**Форма діяльності (заняття)* лекція, самостійна. дискусія, групова робота)**	**Література.*** **Ресурси в інтернеті**	**Завдання, год**	**Термін виконання**
1	**Тема1. Теоретичні основи цивілізаційної структури сучасного світу** 1. Поняття “цивілізація” 2. Типи і види цивілізацій 3. Етапи розвитку міжнародного маркетингу.	Лекція Практичне заняття самостійна робота	МаєрД.М., РаухД.Е., Філіпенко А.С. Основні проблеми економічного розвитку/пер.з анг.-К.,2003 Пахомов Ю.Н.,Филипенко А,С,.Лукьяненко Д.Г.,Макогон Ю.В. международные стратегии экономического развития.-Киев – Донецк,2001. ФіліпенкоА.С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку.-К.,2002	3	2 тиж.
2	**Тема 2.Економічний дискурс та його еволюція** 1. Сутність економічного дискурсу 2. Глобальний	Лекція Практичне заняття самостійна робота Опрацювання кейса	Бажал Ю.М. Економічний розвиток і державна політика.-К.,2001 Економіка знань та її перспективи для України. Наукова доповідь /за ред. Гейца В.М.-К.,2005	3	2 тиж

	економічний дискурс 3. Трансформаційний дискурс 4. Дискурс синергізму і дивелопменталізму		ЧухноП.М.Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України.-К.,2003		
3	**Тема 3.Теорія економічного розвитку** 1. Наукове поняття економічного розвитку 2. Вихідні умови і принципи економічного розвитку 3. Соціально – економічні типи економічного розвитку	Лекція Практичне заняття самостійна робота Групова робота Опрацювання кейса	Рогач О.І.Міжнародні інвестиції:теорія та практика бізнесу у транснаціональних корпораціях.-К.,2005 Рут Ф., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції.-К.,2005 Америка:сталий розвиток/Пер.с анг.-К.,2001 Багров Н.В. Региональная геополитика устойчивого развития.-К.,2002	3	2 тиж
4	**Тема 4.Концептуальні засади економічного розвитку** 1. Фактори економічного розвитку 2. Моделі економічного розвитку 3. Форми економічного розвитку	Лекція Практичне заняття самостійна робота Опрацювання кейса	Гендерні стратегії сталого розвитку України.-К.,204 Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку/Пер.з анг.-К.,2005 Осауленко О.Г.Моделювання сталого розвитку соціально – економічних систем.-К.,2001 Основи стійкого розвитку. Навчальний посібник. За ред. Мельника Л.Г. – Суми,2005	3	2 тиж
5	**Тема5.Економічне зростання.**	Лекція Практичне	Ілляшенко С.М.Управління інноваційним розвитком.-	3	2 тиж

	Сутність і типи економічного зростання 1. Моделі економічного зростання 2. Джерела і фактори економічного зростання 3. Фінанси та економічне зростання	заняття самостійна робота Опрацювання кейса	Суми,2003 Коуз Р. Фирма, рынок и право/Пер. с анг.-Н.Й,1991 Аслунд А. Розбудова капіталізму /Пер.с анг.-К.,2001 Гальчинський А.С. Суперечночті реформу контексті цивілізаційного процессу.- К.,2001		
6	**Тема 6.Динаміка економічного розвитку** 1.Концепції економічної динамік 2.Теорія коливань рівня ділової активності 3.Види економічних циклів	Лекція Практичне заняття самостійна робота Групова робота Опрацювання кейса	Геєць В.М. Нестабільність та економічне зростання.-К.,2000 Жаліло Я.А. Економічне зростання держави:теорія, методологія, практика – К.,2003 Кейнс Дж. Избранные произведения / Пер.с анг. -К.,1993	3	2 тиж
7	**Тема 7.Міжнародне сприяння економічному розвитку** 1.Міжнародні організації та економічний розвиток 2.Міжнародні стратегії розвитку 3.Міжнародні інвестиції в економічний розвиток	Лекція Практичне заняття Групова робота Опрацювання кейса	Крючкова І.В. Структурні чинники розвитку економіки України.-К.,2004 Манкін Н.Г. Макроекономіка / Пер.з анг.- К.:Основи,2000 Сприяння сталому економічному зростанню в Україні / Пер.з анг.-К.,2001	3	2 тиж
8	**Тема 8. Глобалізація**	Лекція Практичне	Рогач О.І.Міжнародні інвестиції:теорія та	3	2 тиж

	економічного розвитку 1.Глобалізація як суспільно – історичний процес 2.Основні етапи економічної глобалізації 3.Форми розвитку економічної глобалізації	заняття Самостійна робота Опрацювання кейса	практика бізнесу у транснаціональних корпораціях.-К.,2005 Рут Ф., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції.-К.,2005 Америка:сталий розвиток/Пер.с анг.-К.,2001 Багров Н.В. Региональная геополитика устойчивого развития.-К.,2002		